

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН ЗА ИНОВАЦИСКАТА ДЕЈНОСТ

Скопје, декември 2012 година

ВОВЕД

I. ОЦЕНА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА ДА СЕ УРЕДИ СО ЗАКОНОТ И ПРИЧИНИ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ

Една од клучните приоритети на Република Македонија е да продолжи со економскиот раст и за таа цел особено е значајно земјата да ја развие конкурентноста на својот приватен сектор преку подобрувањето на конкурентноста преку знаење и иновации. За таа цел донесена е Стратегија за иновации на Република Македонија 2012-2020 година. Оваа стратегија цели кон започнување на трансформација на земјата во економија заснована на знаења и способна да биде конкурентна на меѓународните пазари преку нејзината обучена работна сила и иновативни компании. Имајќи ја предвид ограничената расположливост на ресурси и потребата за развој на критична маса на ресурси и компетенции за постигнување на конкурентност на меѓународно ниво, стратегијата дава мерки и насоки за здрава основа за изградба на национален систем за иновации. Со овие мерки и насоки се охрабруваат инвестициите во програми кои ќе ги надополнат продуктивните средства на земјата за развивање на идните домашни способности и меѓу-регионалната компаративна предност.

Сепак, стратегијата препознава дека успешниот економски развој не секогаш се поклопува со зголеменото учество на производството во високо технолошките сектори. Активности со висока новосоздадена вредност може да се најдат и во традиционалните сектори и иновациите може да им помогнат на фирмите да преминат од активности со ниска новосоздадена вредност кон активности со висока новосоздадена вредност. Така, наместо да се обидува вештачки да развива високо технолошки сектори, политиката за иновации ќе заземе неутрален став во однос на секторите. Комплементарните политики (поврзани со областите како образование, наука, индустрија, кластери и регионален развој) се оние кои треба да ги насочат ресурсите кон секторите во кои надареноста и способностите нудат најголем потенцијал за

напредување во синџирот на вредности, на тој начин олеснувајќи ја паметната специјализација.

Стратегијата за иновации посветува особено внимание на зголемувањето на иновативните способности на малите и средните претпријатија и според тоа, е во согласност со националната политика за мали и средни претпријатија заснована на европскиот „Закон за мали бизниси“. На крајот, Стратегијата за иновации ја надополнува Програмата за истражување и развој. Додека последната се фокусира на истражувачките институции, Стратегијата за иновации ги опфаќа истражувачките институции во контекст на развој на човечките ресурси за иновации и воспоставување на врски со бизнис секторот и пренесување на знаења кон него. Исплатлив начин за зголемување на капацитетот за иновации на една земја е зајакнувањето на врските помеѓу бизнисите и помеѓу бизнисите и истражувачките институции за олеснување на тековите на знаењата. Иако се направени неколку обиди за зголемување на овие врски во Република Македонија, постои простор за подобрување.

Во моментот постојат 15 кластери во земјата во Република Македонија. Сепак, постојните кластери не успеваат успешно да ги развијат иновациите и комерцијализацијата на новите производи, а главна причина за ова е недостатокот на комплементарност на постојните кластери (на пример во текстилниот кластер повеќето членови се на истата позиција во вредносниот синџир, развивајќи лон работи и конкурирајќи едни со други, наместо да се надополнуваат едни со други).

За да бидат конкурентни на домашниот и извозниот пазар, компаниите треба ефективно да се ангажираат во иновативните активности. Претпријатијата внесуваат иновации преку развој на нови производи и процеси, или со подобрување на нивните маркетинг и организациони стратегии. Некои компании ја сфаќаат потребата од иновации, но се соочуваат со проблеми поврзани со активностите на истражување и развој, кои често бараат значајни човечки и финансиски ресурси. Постојат неколку иницијативи кои ги поддржуваат активностите поврзани со иновациите во бизнисите и постои ограничена јавна свест за постојните јавни мерки за поттикнување на иновациите. Треба да се вложат напори за подигање на свеста на компаниите кои во

моментов не внесуваат иновации за потребата и придобивките од воведувањето на четири типа на иновации: производ, процес, маркетинг и организациони.

Исто така, најиновативните компании не се добро поврзани со остатокот од приватниот сектор и иницијативите како мрежите меѓу фирмите или кластерите не се доволно развиени и не се особено успешни и одржливи до сега. Соработката помеѓу бизнисите и истражувачките институции е многу ограничена и би можела да биде подобрена. Сепак, комерцијализацијата на истражувањето не треба да биде приоритет сè додека не се надгради истражувачкиот капацитет на истражувачките институции. Наместо тоа, соработката меѓу бизнисите и јавните истражувачки институции може да се фокусира на обуката за развој на вештини и на адаптацијата на технологијата.

Надлежностите на државните органи во однос на иновациската политика и мерката за поттикнување се поделени помеѓу Министерството за образование и наука и Министерството за економија. Политиките кои ја поддржуваат иновацијата се однесуваат на бројни области на политиките, вклучително и истражување, образование и поддршка на малите и средните претпријатија. Затоа постои потреба да се воспостави континуиран меѓуинституционален дијалог. Понатаму, бидејќи крајната цел на политиките во овие области е развој на конкурентен приватен сектор, треба да се развијат или зајакнат форуми за јавна-приватна консултација.

Исто така, иновационата политика е содржана и во Националната програма за научно истражување и развој (2012-2016). Основна стратемиска цел на Националната програма за научно истражување и развој (2012-2016) е насочување на Република Македонија кон креирање на општество кое ќе биде базирано на знаење – knowledge based society. Националната програма ги дефинира целите, содржината и опсегот на научните истражувања, а особено става акцент на координацијата, имплементација и финансирање на научно-истражувачки достигнувања, меѓународната соработка и синергијата со бизнис секторот. Се предвидува значително зголемување на трошоците за истражување и развој односно достигнување до 1% од Бруто домашниот производ за наредните пет години и 1,8% до 2020 година. Исто така се предвидува учеството на бизнис секторот да достигне до 50% во вкупните трошоци за истражување и развој.

Во октомври 2012 година Владата на Република Македонија усвои Акциски план за периодот од 2013 до 2015 година. Мерките и активностите предложени во Стратегијата ги адресираат следниве четири области на дејствување:

- Зајакнување на склоноста на бизнис секторот за внесување иновации
- Зајакнување на човечките ресурси за иновации
- Создавање на регулаторно окружување за поддршка на иновациите
- Зголемување на протокот на знаење помеѓу актерите во иновациите

Со имплементирањето на овие мерки се очекува да се зајакне конкурентноста и да се поттикне економски развој заснован на знаење и иновации, што всушност претставува една од целите на Стратегијата за Европа 2020. Истовремено, Стратегијата за иновации ќе придонесе за создавање на ефективен систем за иновации за сите инволвирани страни (бизнис заедницата, академскиот сектор и државните органи).

За подобрување на иновативноста и иновативниот капацитет во Република Македонија подготвени се два акционни планови. Акционен план за подобрување на резултатите на Република Македонија во Глобалниот иновациски индекс, како и Акциски план за имплементација на Стратегијата на иновации.

Како една од мерките предвидени во Стратегијата за иновации и Акциониот план е донесување на Законот за иновациската дејност. Со овој закон ќе се уредат принципите, целите и организацијата на примената на резултатите од научно-истражувачката дејност, техничките и технолошките знаења, пронајдоците и иновациите, како и основањето, статусот, надлежностите, управувањето и раководењето, финансирањето, надзорот над работата, како и други прашања поврзани со работата на Фондот за иновации и технолошки развој.

Фондот за иновации и технолошки развој се формира со цел да се обезбедат дополнителни извори за финансирање на малите и средни претпријатија, со посебен акцент на иновациите. Преку овој фонд ќе се даваат грантови за иновации, техничка помош за компаниите за олеснување на пристапот до регионалните фондови, условени заеми, еквити инвестиции, финансиска помош за истражување и развој и слично.

Фондот за иновации и технолошки развој ќе услугите кои ќе ги дава ќе бидат поделени на две компоненти:

1. Дел за грантови, условени заеми, трансфер на технологии и спин-оф.
2. Дел за еквиџити и мезанин инвестиции

Еден од инструментите на Фондот е да обезбеди финансиска поддршка за формирање на универзитетски spin off компании - нови компании основани да комерцијализираат знаењето настанато како резултат на научно-истражувачките и развојно истражувачките проекти. Преку формирање на универзитетски spin off компании кои во иднина би генерирале дополнителни приходи како за претпријатието, така и за универзитетите чишто капацитети би се користеле за истражување. Поддршката на компаниите за развој на сопствени и нови технологии и комерцијализација на иновациите, како непосреден ефект носи и зголемување на конкурентноста на стопанството, намалување на невработеноста и забрзување на технолошкиот развој.

Друг инструмент е доделување на грантови за комерцијализација на ИиР проекти. Институциите за јавно истражување ќе бидат охрабрани да спроведат истражувања за потребите на бизнис секторот. Ова може да заземе неколку облици - вклучително и проекти за заедничко истражување (направени во соработка со домашни фирми, мултинационалните претпријатија или кластери) и договорно истражување.

Во моментов, преку Програмата за остварување на научно-истражувачката дејност, технолошко-техничкиот развој во Република Македонија, поддршката им се дава на 25 проекти за Истражување и развој, кои вклучуваат соработка помеѓу малите и средните претпријатија и академските институции.

Трет инструмент ќе бидат грантови и условени заеми за трансфер на нова технологија. Покрај ваучерите за малите и средните претпријатија, приватните инвестиции во иновации ќе бидат охрабрани преку обезбедување на директни субвенции на фирмите за финансирање на пред-конкурентно истражување и развој (односно такво истражување и развој кое приватниот капитал нема да го финансира поради премногу високиот перципиран ризик) преземено од страна на поединечните

мали и средни претпријатија, или од страна на малите и средните претпријатија кои соработуваат со академските институции.

Вредноста на грантовите е многу поголема и тие се насочени кон неколку избрани иницијативи. Иако тие бараат значителни финансиски средства, на среден до долг рок тие кореспондираат со национална инвестиција во иновации, што може да резултира во позитивна стапка на поврат.

Алтернативно, проектите за иновации може да бидат финансирани и преку условни заеми под поволни услови, кои се отплаќаат само ако производот кој е развиен во рамките на проектот е успешно комерцијализиран – во спротивно стануваат грантови. Ваква програма е успешно спроведена во Хрватска.

Јавните надлежни институции успешно ќе ги изберат примателите на јавни средства и одблизу ќе го следат проектот. За ова, потребно е формирање на Фонд за иновации и технолошки развој, кој ќе биде способен да препознае проекти со вистински перспективи за техничка изводливост и можност за пласирање.

Иако делува во насока на дисторзија кога е стриктно насочено кон одредени сектори или активности, утврдувањето на приоритети преку субвенции може да дозволи постигнување на критични маси имајќи ги предвид ограничените ресурси.

Успешните искуства од Фландрија и Хрватска покажуваат како субвенциите можат да им помогнат на фирмите да иновираат и растат, што резултира во зголемени даночни приходи за Владата кои можат да ја надминат почетната субвенција.

Една од мерките ќе биде и поддршка на еко-иновации. Преку обезбедување на финансиска поддршка на претпријатијата кои сакаат да воведат чисти технологии или пак производство на еколошки производи, не само што би се заштитила на животната средина, туку и би се подигнала свеста на претпријатијата за економските придобивки од воведување на еколошки-чисто производство и со тоа би се зголемила конкурентноста на пазарот при пласирање на еко-производи.

За делот на еквити и мезанин инвестиции ќе биде формиран нов приватен инвестициски фонд, кадешто како основач ќе биде Фондот за иновации и технолошки развој. Во фондот ќе биде овозможено и приклучување на нови инвеститори (странски инвеститори, приватните пензиски фондови во Република Македонија и слично). Со

фондот ќе раководи професионална компанија за управување со фондови – фонд менаџер, која ќе биде избрана преку јавен повик и ќе биде задолжена за оперативниот дел во делот на еквити и мезанин инвестиции, односно изработка на документи, барање на компании, анализа на проекти, изготвување на предлози за инвестиции и доставување до Комитетот за одобрување на инвестиции. Односите помеѓу Фондот за иновации и технолошки развој и фонд менаџерот, како и обврските на фонд менаџерот, одредени цели што треба да ги исполни и слично, ќе бидат регулирани со посебен договор. Битно е да се напомене дека фонд менаџерот нема да одлучува за доделувањето на средствата, туку само ќе предлага инвестиции на Комитетот за одобрување на инвестиции, кој ќе ја носи финалната одлука за одобрување на инвестицијата или не.

II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА

Основна цел на Законот за иновациската дејност е нормативно да обезбеди широк опфат на активности кои ќе им помагаат на компаниите да станат попродуктивни и конкурентни на пазарот. Иновациите се клучна движечка сила за економскиот раст и според тоа, развојот на политиката за иновации се смета за еден од клучните темели на економската стратегија на сите држави.

Останати цели се:

- ✓ развој на економија базирана на знаења и иновации,
- ✓ одржлив раст (промовирање на економија која поефикасно ги користи ресурсите и е поконкурентна) и
- ✓ инклузивен раст (развивање на економија со голема вработеност која придонесува кон социјална и територијална кохезија).

Предлог Законот за иновациската дејност се заснова на следните начела:

- објективност и одговорност,
- меѓународно признати стандарди на добра пракса и
- транспарентност во работата и донесувањето на одлуки.

Законот за иновациската дејност ги содржи следните решенија:

Во Законот за иновациската дејност се уредуваат принципите, целите и организацијата на примената на резултатите од научно-истражувачката дејност, техничките и технолошките знаења, пронајдоците и иновациите, како и основањето, статусот, надлежностите, управувањето и раководењето, финансирањето, надзорот над работата, како и други прашања поврзани со работата на Фондот за иновации и технолошки развој.

За поставување на цели и обезбедување на системски услови за создавање, развој и имплементација на иновации, Владата на Република Македонија донесува Стратегија за иновации за период од седум години, на предлог на Министерството за образование и наука како носител, а во соработка со Министерството за економија и останатите надлежни органи, а во согласност со ресурсите, ограничувањата и трендовите во технолошкиот развој на државата. Во согласност со приоритетите дефинирани во стратегијата, надлежните органи обезбедуваат услови и ја следат и помагаат реализацијата на иновациската дејност и по потреба предлагаат на Владата неопходни мерки за отстранување на согледаните проблеми.

Во законот се регулираат и надлежностите на Владата на Република Македонија, надлежности на Министерството за образование и наука и останатите органи и тела надлежни за иновациската дејност.

Со законот се пропишува дека Министерството за образование и наука ќе води Регистар на иновациска дејност. Во Регистарот ќе се запишуваат субјекти на иновациска дејност, како и субјекти за давање на инфраструктурна поддршка на иновациската дејност. Во Регистарот се запишуваат и субјекти кои се корисници на државните поттикнувачки мерки и буџетските средства за развој на иновациската дејност. Формата, содржината и начинот на водење на Регистарот ги пропишува министерот. Сите субјекти кои се водат во Регистарот и се корисници на државните поттикнувачки мерки и буџетски средства за развој на иновациската дејност, должни се за својата работа, состојбата на опремата и ресурсите, како и за плановите на нивното користење, да поднесат годишен извештај до Министерството за образование и наука.

Поради вршење на дејности од областа на истражување, создавање, развој, примена и пласман на иновации, како и стекнување на статус на субјект за вршење на

иновациска дејност, во Министерството може да се регистрираат развојно - производен центар, истражувачко - развоен центар и иновациски центар. Субјект на иновациска дејност основан поради давање на инфраструктурна поддршка и поврзување на научно истражувачките, односно иновациските организации и стопански субјекти во Министерството може да се регистрира како: деловно – технолошки инкубатор; деловно – технолошки акцелератор; научно - технолошки парк; субјект за поттикнување на иновациските активности во приоритетните области од науката и технологијата и центар за трансфер на технологии.

Поради поддршка на технолошкиот развој, поттик на примената на научноистражувачки резултати, поддршка на употребата на современи технологии и изградба на инфраструктурата на субјектите на иновациската дејност, Владата на Република македонија на предлог на министерот за образование и наука донесува програма за поддршка на развојните проекти за наредна буџетска година. Средствата кои се доделуваат врз основа на овој закон за развојни проекти, претставуваат државна помош и на нив се применуваат прописите за државна помош, Средствата за финансирање на развојните програми Министерството за образование и наука ги доделува по пат на јавен конкурс. За софинансирање од страна на Министерството, субјектот кој конкурира на јавниот конкурс треба да достави пријава со развојна програма и проект. За оценување на предлогот на проект Министерството ангажира научни и стручни експерти од кои двајца доктори на науки од соодветна област и еден доктор на наука од областа на економските науки. Експертите за оцена на предлогот на проект се избираат од базата на податоци за научните истражувачи и соработниците што се води во Министерството, во согласност со Законот за научно-истражувачката дејност. Како експерти за оцена на предлог на проект може да се ангажираат и странски експерти од соодветната област.

Средствата за развојни проекти се користат врз основа на договор склучен меѓу Министерството и носителот на избраниот проект. Ако висината на средствата за софинансирање на развојни проекти е помала од вкупно потребните средства за поддршка на позитивно оценетите проекти, предност при донесување на одлуката

имаат проектите кои се во согласност со програмата за иновациска дејност или проекти со повисока оцена. Проектот кој е позитивно оценет, но заради недостиг на финансиски средства не може да се софинансира во тековната година, во иста форма, без повторно оценување може да се прифати за софинансирање во наредната година. По завршувањето на периодот предвиден за реализација на проектот, во рок од 60 дена, учесниците на проектот доставуваат до Министерството извештај за постигнатите резултати.

Правото на иновацијата и интелектуалната сопственост создадена во високообразовната односно научно-истражувачката установа како резултат на иновациска или развојна дејност припаѓа на високообразовната односно научно-истражувачката установа во која иновацијата односно интелектуалната сопственост е создадена. Доколку оваа иновација или интелектуална сопственост е економски експлоатирана, иноваторот има право на надоместок во износ од најмалку 25 % од добивката која организацијата ја остварила со искористувањето на интелектуалната сопственост. Кога има повеќе учесници во проектот, односно повеќе пронаоѓачи создале интелектуална сопственост, учеството во добивката се утврдува во зависност од нивниот поединечен придонес во создавањето на интелектуалната сопственост.

Со цел обезбедување на финансиски средства за поттикнување на иновациската дејност, се основа Фонд за иновации и технолошки развој. Фондот го основа Владата на Република Македонија. Фондот има својство на правно лице и седиште во Скопје. Фондот има статут и други општи акти во согласност со законот и статутот. Статутот го донесува управниот одбор на Фондот по претходна согласност од Владата на Република Македонија.

Фондот врши работи поврзани со финансирање на подготовка, реализација и развој на програми, проекти и други активности од областа на спроведување на иновациската политика. Фондот ќе ги имплементира следниве инструменти за поддршка: грантови за start-up компании и иновации, грантови и условени заеми за комерцијализација на иновации, еквити и мезанин инвестиции, поддршка на spin-off компании, грантови за трансфер на технологии и техничка помош. Фондот може да доделува средства и други стимулации само врз основа на објавен јавен конкурс, а врз

основа на критериуми кои ги утврдува Фондот. За реализација на инструментот еквити и мезанин инвестиции, Фондот ќе основа приватен инвестициски фонд согласно Законот за инвестициски фондови. Приватниот инвестициски фонд ќе биде основан на период од 35 години, со можност овој рок да се продолжи. Приватниот инвестициски фонд ќе биде управуван од професионално друштво за управување со фондови, регистрирано во Република Македонија согласно Законот за инвестициски фондови. Правата и обврските помеѓу Фондот и друштвото за управување со фондови ќе бидат утврдени со посебен меѓусебен договор.

Приходите на Фондот се остваруваат од: средства од буџетот на Република Македонија, донации, прилози, подароци и помош, средства стекнати по основ на реализација на иновации чиј развој го финансирал Фондот, а во согласност со договор на одредени права на интелектуална и друга сопственост, средства стекнати по основ на продажба на удели кои приватниот инвестициски фонд ги поседува во трговски друштва и други претпријатија, а стекнати со вложувања на приватниот инвестициски фонд во развојот на иновациите, приходи остварени по основ на меѓународна билатерална и мултилатерална соработка на програми, проекти и други активности во областа на иновациската дејност, приходи од управување со слободните парични средства на Фондот и други извори.

Во вршењето на своите работи, а особено во планирањето и искористувањето на средствата, Фондот ги применува принципите на објективност и одговорност, меѓународно признати стандарди на добра пракса и транспарентност во работата и донесувањето на одлуки.

На годишната и среднорочната програма за работа на Фондот согласност дава Владата на Република Македонија.

Фондот доставува до Владата извештај за реализацијата на програмата за работа за изминатата година, најдоцна до 31 март во тековната година, како и во друго време по барање на Владата на Република Македонија.

Органи на Фондот се: Управен одбор, Комитет за одобрување на инвестиции и директор. Членовите на управниот одбор и на Комитетот ги именува и разрешува Владата.

Работата на Фондот е транспарентна. Фондот навремено и точно ја известува јавноста за вршењето на својата дејност за кој е основан, на начин пропишан со статутот на Фондот. На барање на јавноста Фондот дава информации за вршење на работи од својата дејност, согласно Законот за слободен пристап на информации од јавен карактер.

Надзор над спроведувањето на одредбите од овој закон врши Министерството за образование и наука. Надзор над финансиското работење на Фондот, за средствата од Буџетот на Република Македонија, врши Министерството за финансии и Државниот завод за ревизија. По барање на Министерството за образование и наука ревизија може да врши и друштво за ревизија кое го избира Министерството за образование и наука под услови и на начин утврден со Законот за јавните набавки. Извештајот од ревизијата друштвото за ревизија го доставува до Фондот и до Министерството за образование и наука.

Непосреден надзор над финансиското работење за средствата од меѓународни организации, финансиски институции и тела и други странски и домашни правни и физички лица се врши на начин договорен помеѓу Фондот и давателот на финансиските средства.

III. ОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН ВРЗ БУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Овој закон ќе предизвика финансиски импликации.

IV. ПРОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ, НАЧИН НА НИВНО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ, ПОДАТОЦИ ЗА ТОА ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

Овој закон не предизвикува материјални обврски за одделни субјекти.

Средствата се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија.

ПРЕДЛОГ ЗАКОН ЗА ИНОВАЦИСКАТА ДЕЈНОСТ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Предмет

Член 1

Со овој закон се уредуваат принципите, целите и организацијата на примената на резултатите од научно-истражувачката дејност, техничките и технолошките знаења, пронајдоците и иновациите, како и основањето, статусот, надлежностите, управувањето и раководењето, финансирањето, надзорот над работата, како и други прашања поврзани со работата на Фондот за иновации и технолошки развој.

Член 2

Поимите употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. *национален иновативен систем* е збир на организации, институции и нивните односи во функција на генерирање, ширење и примена на резултатите од научно-истражувачката дејност и технолошките подобрувања во Република Македонија;

2. *иновациска дејност* се активности кои се превземаат за да се создадат нови или значително подобрени производи, технологии, процеси и услуги;

3. *иновација* е примена на нов или значително подобрен производ, процес или услуга, вклучително и техничките спецификации, компоненти и материјали, вграден софтвер, ориентација кон корисници или други функционални карактеристики, маркетинг метод или нов организациски метод во работењето, во организација на работните односи или односите на правното лице со околината. Иновацијата може да биде:

- *иновација на производ* - примена на нов или значително подобрен производ, а не е промена од естетска природа или исклучително продажба на иновативни производи произведени и развиени од страна на друго физичко или правно лице;

- *иновација на процес* - примена на нов или значително подобрен начин на производство или испорака, вклучително и значителни промени во техника, опрема или софтвер, не ограничувајќи се само на организациски и менаџерски промени;

- *иновација на технологија* - примена на нова или значително подобрена технологија;

- *организациска иновација* - примена на нови или значителни промени во структурата или методите на управувањето, со цел подобрување на употребата на знаењето, квалитетот на производите или услугите, или зголемување на ефикасноста на деловните процеси, во соодветното правно лице;

- *маркетинг иновација* - примена на нови маркетинг методи, вклучувајќи и значителни промени во дизајнот на производот, пакувањето, пласманот и промоцијата на производот и наплатата на производот;

- *иновација на услуга* - примена на нова или значително подобрена услуга;

4. *субјект на иновациската дејност* е правно или физичко лице кое врши иновациска дејност, вклучувајќи ги и правните лица основани за давање услуги во областа на иновациската дејност;

5. *регистраан субјект на иновациска дејност* е субјект на иновациска дејност запишан во Регистарот на иновациската дејност, во согласност со овој закон;

6. *носител на реализација на иновациска активност* е правно или физичко лице кое ги интегрира и координира иновациските активности финансирани односно кофинансирани од буџетот на Република Македонија;

7. *иноватор* е физичко лице кое со својата иновациска дејност придонело за создавање нови или значително подобрени производи, технологии, процеси и услуги

8. *иновациски проект* е документ кој предложува начини на реализација на програми од иновациска дејност, што резултира со создавање на нови или значително подобрени производи, технологии, процеси и услуги;

9. *развоен проект* е документ кој предлага начини на реализација на програми од иновациска дејност, кој комбинира применети и развојни истражувања во одредена област на науката и технологијата;

10. *иновациска инфраструктура* е опкружување создадено во областа на информатичките и комуникациските технологии, техничко-технолошка опрема, физичката инфраструктура (просторна, транспортна, интернет и интранет), како инфраструктура на знаење (ресурси на научно-истражувачки институции и други образовни и консултантски ресурси), која е во функција на предизвикувач на реструктурирање на деловниот сектор и вмрежување на субјектите на иновациската дејност од академскиот и стопанскиот сектор;

11. *технопретприемништво* е дејност што вклучува знаење, вештини и способности со цел иницирање, организирање, развој и иновирање на технолошките процеси, со цел освојување нов пазар и остварување приход;

12. *новоосновано трговско друштво *старт-ап** е трговско друштво од чие основање, до моментот на аплицирање за финансирање од буџетот на Република Македонија, не изминале повеќе од шест години;

13. *новоосновано трговско друштво *спин-оф** е основано од едно и/или повеќе физички и/или правни лица од установи кои вршат научно-истражувачка дејност и/или од бизнис заедницата, со цел комерцијална експлоатација на иновацијата и/или интелектуалната сопственост, префрлена во новооснованото трговско друштво;

14. *еквити инвестиција* е вложување во трговско друштво со кое што се откупува постоечки удел од сопственоста на трговското друштво или вложување со кое се стекнува нов удел во тоа трговско друштво;

15. *мезанин инвестиција* е вложување кое ги има карактеристиките и на еквити инвестиција и на кредитирање на трговското друштво.

Иновациска дејност

Член 3

Иновациската дејност ги вклучува следниве активности:

- имплементација и сервисирање на научно-истражувачката работа и технолошките активности, во насока на создавање на нови или подобрани производи,

услуги и процеси, новитети или подобрувања во технолошкиот процес, имплементирани во економскиот промет;

- технолошко опремување и подготовка на производството за иновациона дејност;

- тестирање за сертификација и стандардизација на нови производи, технологии, процеси и услуги;

- производство на нови или подобрени производи и услуги и/или примена на нови или подобрени технологии во почетен период на иновациониот проект, па сè до моментот на исплативост;

- организација и/или уредување на пазарите на иновативни производи, технологии, процеси и услуги;

- трансфер на технологии и/или знаење за иновативни производи, технологии, процеси и услуги;

- создавање и развој на инфраструктура за иновации;

- заштита, пренос и стекнување на права од интелектуална сопственост, со цел на нивен развој и комерцијализација;

- употреба на нови идеи и резултати на научно-истражувачката дејност во областа на управување со општеството;

- промоција на резултатите од иновационата активност и комерцијализација на резултатите од иновационата дејност;

- други активности насочени кон создавање на иновации, во согласност со овој закон.

Иновациона политика

Член 4

За поставување на цели и обезбедување на системски услови за создавање, развој и имплементација на иновации, Владата на Република Македонија (во натамошниот текст: Владата) донесува Стратегија за иновации за период од седум

години, на предлог на Министерството за образование и наука како носител (во натамошниот текст: Министерството), во соработка со Министерството за економија и останатите надлежни органи, а во согласност со ресурсите, ограничувањата и трендовите во технолошкиот развој на државата.

Член 5

Во согласност со приоритетите дефинирани во стратегијата од член 4 од овој закон, надлежните органи обезбедуваат услови и ја следат и помагаат реализацијата на иновациската дејност и по потреба предлагаат на Владата неопходни мерки за отстранување на согледаните проблеми.

Надлежности на Министерството за образование и наука

Член 6

Министерство е одговорно е за утврдувањето и реализацијата на иновациската политика, поттикнувањето на технопретприемништвото, трансферот на знаења и технологии во стопанството, развојот и унапредувањето на иновацискиот систем во Република Македонија.

Член 7

Министерството:

- соработува со други министерства и надлежни органи со цел да се поттикне развојот на целокупниот иновациски капацитет во Република Македонија;
- предлага на Владата политика во областа на иновациската дејност и програми на иновациската дејност;
- ја следи реализацијата на постојните активности во иновациската дејност и предлага мерки во согласност со развојниот потенцијал на Република Македонија;

- врши распределба на буџетските средства на Република Македонија за финансирање на развојните проекти и го контролира нивното наменско користење, во согласност со овој закон;

- реализира јавни повици за финансирање на развојните проекти, во согласност со овој закон;

- остварува меѓународна соработка и се грижи за вклучувањето на носителите на иновациската дејност во европскиот и меѓународниот иновациски простор, во согласност со овој закон и

- поднесува на Владата најмалку еднаш годишно извештај за состојбата и резултатите од иновациската дејност во Република Македонија.

Член 8

Владата формира Комитет за претприемништво и иновации за следење на развојот и комерцијалната експлоатација на иновациите (во натамошниот текст: Комитет).

Комитетот:

- учествува во изработка на Стратегијата за иновации;

- учествува во изработка на акциските планови кои произлегуваат од Стратегијата за иновации;

- ги следи и анализира европските и светските трендови и стандарди во иновациската дејност и предлага мерки за нивно преточување во Република Македонија;

- дава мислења и предлози за иновациската дејност во Република Македонија;

- дава мислења и предлози за подготвување на програмата за иновациската дејност ;

- дава мислења, предлози и насоки за меѓународната соработка;

- подготвува стручни анализи во областа на иновациската дејност;

- ја анализира меѓународната пракса во оваа област и

- иницира измени на законите и другите прописи во оваа област, со цел поттикнување на иновациска дејност.

Комитетот донесува деловник за својата работа.

Алтернатива на член 8:

Владата формира Сектор за следење на развојот и комерцијалната експлоатација на иновациите или Секретаријат за следење на развојот и комерцијалната експлоатација на иновациите, согласно закон.

Секторот, односно Секретаријатот:

- учествува во изработка на Стратегијата за иновации;

- учествува во изработка на акциските планови кои произлегуваат од Стратегијата за иновации;

- ги следи и анализира европските и светските трендови и стандарди во иновацииската дејност и предлага мерки за нивно преточување во Република Македонија;

- дава мислења и предлози за иновацииската дејност во Република Македонија;

- дава мислења и предлози за подготвување на програмата за иновацииската дејност ;

- дава мислења, предлози и насоки за меѓународната соработка;

- подготвува стручни анализи во областа на иновацииската дејност;

- ја анализира меѓународната пракса во оваа област и

- иницира измени на законите и другите прописи во оваа област, со цел поттикнување на иновациска дејност.

Член 9

На предлог на Комитетот за претприемништво и иновации Владата може да формира посебни тела за следење и поттикнување на иновацииската дејност во посебни

области и стопански гранки, со цел да ја координира работата, да ги реализира заедничките интереси.

Член 10

Министерството води електронска и јавно достапна база на податоци за развојните проекти.

Податоците од став 1 на овој член, секоја година се доставуваат до Државниот завод за статистика.

II. РЕГИСТАР НА ИНОВАЦИСКА ДЕЈНОСТ

Член 11

Министерството води Регистар на иновациона дејност (во натамошниот текст: Регистар).

Формата, содржината и начинот на водење на Регистарот ги пропишува министерот.

Во Регистарот се запишуваат субјекти на иновациона дејност, како и субјекти за давање на инфраструктурна поддршка на иновационата дејност.

Во Регистарот се запишуваат и субјекти кои се корисници на државните поттикнувачки мерки и буџетските средства за развој на иновационата дејност.

Субјектот запишан во регистарот ќе биде избришан доколку престане да ги исполнува условите согласно овој закон.

Начинот на бришење на субјектот од Регистарот го пропишува министерот.

Податоците од Регистарот се доставуваат до Државниот завод за статистика.

Општи и посебни критериуми за запишување во Регистарот

Член 12

Општи критериуми за запишување на правните субјекти во Регистарот се:

- субјектот да има седиште на територијата на Република Македонија,

- субјектот да е основан согласно закон,
- против субјектот да не се води стечајна постапка или постапка за ликвидација,
- субјектот да има општ акт со кој се утврдуваат целите на основањето, односно програмските цели во областа на иновациската дејност,

- субјектот да достави податоци за вкупниот број и стручната подготовка на вработените на неопределено/определено време и број и стручна подготовка на ангажирани лица во субјектот и

- субјектот да достави податоци за видот, површината и опременоста на деловниот простор со кој располага.

Општи критериуми за запишување на субјекти - физички лица во Регистарот се:

- субјектот да има место на живеење, односно престојување на територијата на Република Македонија,

- субјектот да има план и програма за иновациски активности за период од најмалку една година.

Посебните критериуми за запишување на субјектите во Регистарот ги пропишува министерот.

Член 13

Сите субјекти кои се водат во Регистарот и се корисници на државните поттикнувачки мерки и буџетски средства за развој на иновациската дејност, должни се за својата работа, состојбата на опремата и ресурсите, како и за плановите на нивното користење, да поднесат годишен извештај до Министерството.

Содржината на годишниот извештај од ставот 1 од овој член ја пропишува министерот.

III СУБЈЕКТИ ЗА ВРШЕЊЕ НА ИНОВАЦИСКА ДЕЈНОСТ

Член 14

Правното лице може да се внесе во Регистарот како субјект за вршење на иновациска дејност, доколку е регистрирано во согласност со закон, а врз основа на вршење дејност во областа на истражувањето и експерименталната работа во природните науки и технолошкиот развој и во согласност со Националната класификација на дејностите.

Член 15

Поради вршење на дејности од областа на истражување, создавање, развој, примена и пласман на иновации, како и стекнување на статус на субјект за вршење на иновациска дејност, во Министерството може да се регистрираат:

- развојно - производен центар;
- истражувачко - развоен центар;
- иновациски центар.

Министерството издава решение за регистрација на субјектот, во рок од 45 денови од денот на приемот на барањето од страна на правното лице.

Развојно - производен центар

Член 16

Развојно- производен центар е субјект на иновациска дејност кој создава иновации, применува нови технологии, врши пласман на производи, услуги и технологии, врз основа на сопствената иноваторска работа и развој.

Истражувачко - развоен центар

Член 17

Истражувачко- развоен центар е субјект на иновациска дејност кој врши применети и развојни истражувања, создава иновации и врши пласирање на нови

знаења и технологии, во сопствено производство и услуги или во производство и услуги на други стопански субјекти.

Иновациски центар

Член 18

Иновациски центар е субјект на иновациска дејност во кој на оригинален и систематски начин се применуваат сопствени и туѓи научни резултати и современи технолошки процеси поради создавање на иновации, развој на прототипи, нови производи, процеси и услуги или подобрување на постоечките во одредена област и истовремено врши трансфер на знаења и технологии во производството и услугите на другите стопански субјекти.

IV. СУБЈЕКТИ ЗА ДАВАЊЕ НА ИНФРАСТРУКТУРНА ПОДДРШКА НА ИНОВАЦИСКАТА ДЕЈНОСТ

Член 19

Субјект на иновациска дејност основан поради давање на инфраструктурна поддршка и поврзување на научно истражувачките, односно иновациските организации и стопански субјекти во Министерството може да се регистрира како:

- деловно – технолошки инкубатор;
- деловно – технолошки акцелератор;
- научно - технолошки парк;
- субјект за поттикнување на иновациските активности во приоритетните области од науката и технологијата и
- центар за трансфер на технологии.

Министерството издава решение за регистрација во рок од 45 денови од денот на приемот на барањето од страна на правното лице.

Деловно - технолошки инкубатор

Член 20

Деловно - технолошки инкубатор е субјект на иновациска дејност чија основна дејност е ставање на располагање деловен простор, административни, технички и други услуги на новооснованите трговски друштва, најдолго три години од денот на основањето на новооснованите трговски друштва.

Правата и обврските на корисниците на услугите и на деловно-технолошкиот инкубатор се уредуваат со меѓусебен договор.

Сите субјекти кои користат услуги на деловно- технолошкиот инкубатор стекнуваат статус на подстанар на деловно- технолошкиот инкубатор.

Деловно - технолошки акцелератор

Член 21

Деловно – технолошки акцелератор е субјект на иновациска дејност чија основна дејност е ставање на располагање деловен простор, административни и технички услуги, менторство и обука, консултантски услуги и тренинг, давање помош за настап на нови пазари, и давање на стручна помош за надминување на организациски и стратешки пречки на новооснованите трговски друштва, за период не подолг од шест месеци.

Правата и обврските на корисниците на услугите и на деловно-технолошкиот акцелератор се уредуваат со меѓусебен договор.

Сите субјекти кои користат услуги на деловно- технолошкиот акцелератор стекнуваат статус на подстанар на деловно- технолошкиот акцелератор.

Научно-технолошки парк

Член 22

Научно-технолошки парк е субјект на иновациска дејност кој во рамките на дефинираниот простор овозможува инфраструктурни и стручни услуги на субјектите на иновациската дејност, со цел на нивно поврзување и што побрза примена на нови технологии, создавања и пласман на нови производи и услуги на пазарот.

Сите субјекти кои користат услуги на научно-технолошкиот парк, стекнуваат статус на членка на научно-технолошкиот парк, на кои научно-технолошкиот парк на една или повеќе локации овозможува просторни и инфраструктурни услови за работа и истовремено овозможува останати услуги поради подигнување на нивото на високообразовната, научно-истражувачката, развојната, иновациската или производната работа.

Меѓусебните права и обврски на членката и научно-технолошкиот парк се уредуваат со договор.

Член 23

Научно-технолошкиот парк на своја членка може да и овозможи употреба на дел од земјиштето, во рамките на научно-технолошкиот парк, за изградба на развојни и производни капацитети, а во согласност со основната дејност на научно-технолошкиот парк.

Субјект на иновациска дејност за поттикнување на иновациските активности во приоритетна област на науката и технологијата

Член 24

Субјект на иновациска дејност за поттикнување на иновациските активности во приоритетна област на науката и технологијата е правно лице основано исклучително поради вршење на дејност поттикнување на иновациските активности во приоритетните области на науката и технологијата утврдени со стратешки документ донесен од Владата.

Субјектот од став 1 на овој член поттикнува иновациски активности пред сè преку вложувања во новоосновани претпријатија од приоритетните области од став 1

на овој член, кои имаат деловна идеја со потенцијал да обезбедат добивка и раст на основа на комерцијалниот успех на иновациите и кои развиваат, произведуваат или продаваат иновациски производи, процеси и услуги со високо учество на научни знаења и нови технологии.

Центар за трансфер на технологии

Член 25

Центар за трансфер на технологии е правно лице основано исклучиво поради вршење дејност трансфер на технологии за примена на технолошки иновации, што особено ги вклучува потрагата за идеи и партнери за трансфер на технологии, процена на комерцијалниот потенцијал од трансферот, поттик за реализација и комерцијализација на трансфер на технологии и помош субјектите на иновациската дејност.

Член 26

Република Македонија, единиците на локалната самоуправа, трговските друштва, научно-истражувачките и образовните установи, други правни и физички лица, во согласност со овој закон, можат да бидат основачи или коосновачи на иновациските организации или претпријатија за инфраструктурна поддршка на иновациската дејност.

V. ПРОГРАМА

Член 27

Поради поддршка на технолошкиот развој, поттик на примената на научноистражувачки резултати, поддршка на употребата на современи технологии и изградба на инфраструктурата на субјектите на иновациската дејност, Владата на

предлог на министерот донесува програма за поддршка на развојните проекти за наредна буџетска година.

Државна помош

Член 28

Средствата кои се доделуваат врз основа на овој закон за развојни проекти, претставуваат државна помош и на нив се применуваат прописите за државна помош, освен во делот за известување, испитување и одлучување за државна помош.

Алтернатива на член 28:

Средствата кои се доделуваат врз основа на овој закон за развојни проекти, претставуваат државна помош и на нив се применуваат прописите за државна помош.

Јавен конкурс за доделување на средства

Член 29

Средствата за финансирање на развојните програми Министерството ги доделува по пат на јавен конкурс.

Првиот јавен конкурс го распишува Министерството до крајот на февруари во тековната година. Министерството може да распише повеќе јавни конкурси во текот на една година, доколку се обезбедени средства за софинансирање согласно со годишната програма за иновацииска дејност

Јавниот конкурс се објавува во најмалку два дневни весника од кои најмалку во по еден од весниците што се издаваат на македонски јазик и во весниците што се издаваат на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик.

Пријава со развојна програма и проект

Член 30

За софинансирање од страна на Министерството, субјектот кој конкурира на јавниот конкурс од членот 29 на овој закон треба да достави пријава со развојна програма и проект (во натамошниот текст: проект).

На јавниот конкурс може да се пријави проект само доколку од страна на носителот на проектот за главен истражувач е ангажиран доктор на науки од соодветната област.

Проектот треба да има и елаборат кој ги содржи особено следниве елементи:

- наслов на проектот,
- содржина и образложение на истражувањето со опис на технолошката постапка или процес,
- предност на новото/предложеното решение во однос на постојното,
- степен на иновативност на проектот,
- проценка за економската ефикасност како резултат на реализацијата на проектот,
- процена за можни технички проблеми во тек на реализацијата на проектот,
- материјално-технички услови за реализација на проектот,
- листа на учесници во истражувањето (тим за реализација на проектот) со преглед на објавени научни трудови поврзани со проблематиката на проектното истражување за секој член од тимот,
- финансиска пресметка со спецификација на предвидените трошоци за реализација на проектот и
- време потребно за реализација на проектот.

Покрај елаборатот од ставот 3 на овој член се доставува и бизнис план.

Финансирање на проектот

Член 31

Проект се софинансира само во случај кога носители се субјекти чија дејност е поврзана со предложениот проект.

Министерството софинансира од вредноста на проектот до:

- 100% од оправданите трошоци за основни истражувања во делот на развојниот проект

- 50% од оправданите трошоци за индустриски истражувања и

- 25% од оправданите трошоци за експериментален развој.

Трошоците од ставот 2 на овој член кои се сметаат за оправдани се:

- персонални трошоци (истражувачи, техничари и друг персонал за поддршка до одреден степен вработени на проектот),

- трошоци за инструменти и опрема до одреден степен и за времетраење на проектот,

- трошоци за градење и земјиште до одреден степен и за времетраење на проектот,

- трошоци за договорно истражување, техничко знаење или патенти купени или лиценцирани од надворешни извори по пазарни цени, како и трошоци за консултантски и еквивалентни услуги што се користат исклучиво за истражувачките активности,

- дополнителни трошоци настанати директно како резултат на проектот и

- други оперативни трошоци, вклучувајќи трошоци за материјал, набавки или слично, настанати директно како резултат на истражувачката активност.

Средствата од ставот 2 на овој член Министерството ги обезбедува само доколку од подносителот на проектот се обезбедени другите средства од вредноста на проектот.

Носителите на проекти кои се прифатени за софинансирање до Министерството доставуваат банкарска гаранција во износ од 10% до 15% од вкупната вредност на проектот, за период додека се реализира проектот.

Член 32

За оценување на предлогот на проект Министерството ангажира научни и стручни експерти од кои двајца доктори на науки од соодветна област и еден доктор на наука од областа на економските науки.

Експертите за оцена на предлогот на проект се избираат од базата на податоци за научните истражувачи и соработниците што се води во Министерството, во согласност со Законот за научно-истражувачката дејност.

Како експерти за оцена на предлог на проект може да се ангажираат и странски експерти од соодветната област.

Министерството, во рок од 30 дена од денот на поднесувањето на документацијата по јавниот конкурс од членот 29 на овој закон, ги определува експертите за оценување на проектот.

Експертите, во рок од 30 дена од денот на добивањето на проектот, вршат оценување и го доставуваат до министерот.

Министерот, во рок од 15 дена од денот на добивањето на оценетиот проект од ставот 5 на овој член, донесува решение за избор на проект.

Против решението за избор на проект може да се поведе управен спор пред надлежен суд.

Министерството во рок од пет дена од денот на донесувањето на решението за избор на проект го објавува на веб страницата на Министерството.

Договор

Член 33

Средствата за развојни проекти се користат врз основа на договор склучен меѓу Министерството и носителот на избраниот проект.

Договорот особено ги содржи следниве елементи:

- носител на проектот,

- главен истражувач,
- време за реализација на проектот,
- износ на средствата со кои Министерството го софинансира проектот,
- намената на средствата,
- обврска за доставување завршен извештај за проектот,
- обврска на носителот на проектот да направи јавна презентација на резултатите од проектот (доколку завршниот извештај е позитивно оценет),
- обврска за враќање на средствата делумно или целосно (доколку се утврди дека проектот не се реализира успешно, ако се утврди дека проектот не може да се реализира, средствата не се искористени наменски, проектот не се реализира во определениот рок, не се достави завршен извештај во определениот рок и завршниот извештај е негативно оценет),
- во кои случаи се раскинува договорот и правни последици од раскинувањето на договорот и
- решавање на спорови.

Член 34

Ако висината на средствата за софинансирање на развојни проекти е помала од вкупно потребните средства за поддршка на позитивно оценетите проекти, предност при донесување на одлуката имаат проектите кои се во согласност со програмата за иновацииска дејност или проекти со повисока оцена.

Проектот кој е позитивно оценет, но заради недостиг на финансиски средства не може да се софинансира во тековната година, во иста форма, без повторно оценување може да се прифати за софинансирање во наредната година.

Обврски на субјектите

Член 35

Субјектите кои склучиле договор за доделените средства имаат обврска да:

- ги користат средствата наменски согласно со проектот,
- да достават годишен ревизорски извештај за своето финансиско работење до Министерството, најдоцна до крајот на јуни,
- овозможат практична настава за студенти или на студенти да им овозможат увид во реализацијата на проектот.

Член 36

Начинот на конкурирање на развојните проекти и поблиските критериумите за избор на реализатор на проектите кои се финансираат од буџетските средства ги пропишува министерот.

Евиденција

Член 37

По завршувањето на периодот предвиден за реализација на проектот, во рок од 60 дена, учесниците на проектот доставуваат до Министерството извештај за постигнатите резултати.

Начинот на евиденција, презентација на содржината и постигнатите резултати од развојни проекти ги пропишува министерот.

Контрола

Член 38

Контрола на реализацијата на развојните проекти и постигнатите резултати врши Министерството.

VI. ПРАВО НА ИНОВАЦИЈА И ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОПСТВЕНОСТ

Член 39

Правото на иновацијата и интелектуалната сопственост создадена во високообразовната односно научно-истражувачката установа како резултат на иновациска или развојна дејност припаѓа на високообразовната односно научно-истражувачката установа во која иновацијата односно интелектуалната сопственост е создадена.

Доколку иновацијата и/или интелектуалната сопственост од став 1 на овој член е економски експлоатирана, иноваторот има право на надоместок во износ од најмалку 25 % од добивката која организацијата од ставот 2 од овој член ја остварила со искористувањето на интелектуалната сопственост.

Кога има повеќе учесници во проектот, односно повеќе пронаоѓачи создале интелектуална сопственост, учеството во добивката се утврдува во зависност од нивниот поединечен придонес во создавањето на интелектуалната сопственост.

Член 40

Носителот на реализацијата на иновациската активност која се финансира со средства од буџетот на Република Македонија превзема мерки за испитување на новоста на иновацијата во однос на состојбата на техниката.

Доколку резултатите од мерките од ставот 1 на овој член се позитивни, носителот на реализацијата на иновациската активност ќе поднесе пријава за заштита на право од индустриска сопственост.

За поднесените домашни, односно меѓународни барања за признавање на право од индустриска сопственост и за стекнатите права, должни се веднаш да го известат Министерството.

Член 41

Иноваторот кој се финансира со средства од буџетот на Република Македонија и кој ќе создаде пронајдок е должен, со писмен извештај, веднаш по создавањето на пронајдокот, да ја извести установата во која пронајдокот е создаден и лицето кое е одредено за раководител на проектот.

Установата во која пронајдокот е создаден е должна, во рок од 60 дена од денот на приемот на извештајот од став 1 на овој член, да ја испита новоста на пронајдокот, можноста за негово економско искористување и оправданоста на заштитата на пронајдокот со право на интелектуална сопственост.

Рокот од став 2 на овој член може да се продолжи во согласност со иноваторот.

Ако установата во која пронајдокот е создаден во роковите од ставовите 2 и 3 на овој член донесе одлука да поднесе барање за заштита на правата на интелектуална сопственост, должна е за тоа писмено да го извести иноваторот.

Учесник во проектот во кој е создаден пронајдокот кој е во директна врска со проектот, нема право да го објави, ниту на било кој друг начин да го направи достапен за јавноста, сè додека установата во која пронајдокот е настанат не поднесе барање за заштита на правото на интелектуална сопственост.

Ако установата во роковите од ставовите 2 и 3 на овој член не го извести иноваторот дека има намера да поднесе барање за заштита на правото на интелектуална сопственост, или да го извести дека не сака да поднесе такво барање, иноваторот има право да поднесе барање за заштита на правото на интелектуална сопственост на свое име.

VII. ФИНАНСИРАЊЕ НА ИНОВАЦИСКАТА ДЕЈНОСТ

Член 42

Република Македонија и единиците на локалната самоуправа можат да обезбедат финансирање на иновациската дејност поради постигнување на целите на иновациската политика.

Економски инструменти со кои се обезбедува и поттикнува иновациската дејност се:

- средства на буџетот на Република Македонија;
- средства на буџетот на единиците на локалната самоуправа;
- средства на меѓународни финансиски организации;
- фонд за иновациска дејност и технолошки развој;
- други фондови и
- економски поттикнувачки мерки и други мерки, во согласност со овој закон.

Средства од буџетот на единиците на локалната самоуправа

Член 43

Единица на локална самоуправа може во својот буџет да обезбеди средства за поттик и финансирање на посебни програми на иновациската дејност и инфраструктура на иновациските организации на своја територија.

Средства на меѓународни финансиски организации

Член 44

При вршење на иновациската дејност, поради реализација на одредени проекти и програми, можат да се користат и средства на меѓународни финансиски организации.

VIII. ФОНД ЗА ИНОВАЦИИ И ТЕХНОЛОШКИ РАЗВОЈ

Член 45

Со цел обезбедување на финансиски средства за поттикнување на иновациската дејност, се основа Фонд за иновации и технолошки развој (во понатамошниот текст: Фонд).

Фондот го основа Владата на Република Македонија.

Фондот има својство на правно лице.

Седиштето на Фондот е во Скопје.

Називот на Фондот во меѓународниот промет е Fund for innovations and technology development.

Статут

Член 46

Фондот има статут и други општи акти во согласност со законот и статутот.

Статутот го донесува управниот одбор на Фондот по претходна согласност од Владата.

Со статутот на Фондот се уредуваат: организацијата и начинот на работата на Фондот, начинот на предложување на претставници вработени во органите на Фондот, надлежноста на управниот одбор и комитетот за одобрување на инвестиции, застапувањето и претставувањето на Фондот, правата, обврските и одговорностите на вработените во Фондот, начинот на организирање на работите и други прашања од значење за работењето на Фондот.

Работи на Фондот

Член 47

Фондот врши работи поврзани со финансирање на подготовка, реализација и развој на програми, проекти и други активности од областа на спроведување на иновациската политика, а особено:

- професионални и други работи во врска со прибавување на средства во Фондот, управување со тие средства и нивно користење;

- посредување во врска со финансирање на иновациската дејност од средства на меѓународни организации, финансиски институции и тела, како и домашни и странски правни и физички лица, особено во областите на науката и технологијата кои стратешките документи ќе ги утврдат како приоритетни;

- водење база на податоци за корисниците на средствата доделени од Фондот, програмите, проектите и другите активности во областа на иновациската дејност кои Фондот ги финансира, како и потребните и достапните финансиски средства за нивна реализација;

- поттикнување, имплементирање и создавање на соработка со меѓународни и домашни финансиски институции и други правни и физички лица поради финансирање на иновациската дејност, во согласност со иновациската политика и други стратешки планови и програми, како и склучени меѓународни договори за намени утврдени со овој закон.

Податоците од став 1 алинеа 3 на овој член, секоја година се доставуваат до Државниот завод за статистика.

Области на делување на Фондот

Член 48

Фондот развива и врши услуги и доделува финансиски стимулации во согласност со стратегијата за иновации и програмата на мерки кои се однесуваат на следните области:

- обезбедување на услуги и почетен капитал за формирање и раст на новоосновани претпријатија преку доделување на финансиски средства за иновациски проекти;

- доделување на грантови и условени заеми за комерцијализација на иновации;

- поттикнување на приватните инвестиции и финансирање на развојните и/ли иновациски проекти во сите фази на развојот преку сопственички капитал и преку комбинација на сопственички капитал и кредити, преку обезбедување на поволни извори на кредит и гаранции за инвеститорите.

Фондот спроведува мерки во форма на услуги, директни финансиски стимулации, преку фондовите за ризичен капитал и други финансиски институции, како и преку субјектите на иновативната средина и други правни лица.

Инструменти за поддршка

Член 49

Фондот ќе ги имплементира следниве инструменти за поддршка:

- грантови за start-up компании и иновации,
- грантови и условени заеми за комерцијализација на иновации,
- еквити и мезанин инвестиции,
- поддршка на spin-off компании,
- грантови за трансфер на технологии и
- техничка помош.

Фондот може да доделува средства и други стимулации само врз основа на објавен јавен конкурс, а врз основа на критериуми кои ги утврдува Фондот.

Приватен инвестициски фонд

Член 50

За реализација на инструментот еквити и мезанин инвестиции, Фондот ќе основа приватен инвестициски фонд согласно Законот за инвестициски фондови.

Приватниот инвестициски фонд ќе биде основан на период од 35 години, со можност овој рок да се продолжи.

Приватниот инвестициски фонд ќе биде управуван од професионално друштво за управување со фондови, регистрирано во Република Македонија согласно Законот за инвестициски фондови.

Правата и обврските помеѓу Фондот и друштвото за управување со фондови ќе бидат утврдени со посебен меѓусебен договор.

Приходи на Фондот

Член 51

Приходите на Фондот се остваруваат од:

- средства од буџетот на Република Македонија;
- донации, прилози, подароци и помош;
- средства стекнати по основ на реализација на иновации чиј развој го финансирал Фондот, а во согласност со договор на одредени права на интелектуална и друга сопственост;
- средства стекнати по основ на продажба на удели кои приватниот инвестициски фонд ги поседува во трговски друштва и други претпријатија, а стекнати со вложувања на приватниот инвестициски фонд во развојот на иновациите;
- приходи остварени по основ на меѓународна билатерална и мултилатерална соработка на програми, проекти и други активности во областа на иновациската дејност;
- приходи од управување со слободните парични средства на Фондот и
- други извори, во согласност со закон.

Државна помош

Член 52

Средствата кои се доделуваат врз основа на овој закон за иновациски проекти, претставуваат државна помош и на нив се применуваат прописите за државна помош, освен во делот за известување, испитување и одлучување за државна помош.

Алтернатива на член 52:

Средствата кои се доделуваат врз основа на овој закон за иновациски проекти, претставуваат државна помош и на нив се применуваат прописите за државна помош.

Средства од буџетот на Република Македонија

Член 53

Фондот добива средства од Буџетот на Република Македонија со цел развој на услуги и спроведување на други финансиски стимулации во согласност со стратегијата за иновации и програмските мерки.

Употреба на средствата на Фондот

Член 54

Во вршењето на своите работи, а особено во планирањето и искористувањето на средствата, Фондот ги применува принципите на објективност и одговорност, меѓународно признати стандарди на добра пракса и транспарентност во работата и донесувањето на одлуки.

Средствата на Фондот се користат за финансирање на иновациската дејност, а особено за:

- вложувања во реализација и пласман на пазарно ориентирани иновации на новоосновани претпријатија;
- поттикнување на иновативноста во приоритетните области од науката и технологијата и

- остварување на дејност на Фондот.

Фондот може да учествува и во кофинансирање на програми, проекти и други активности за намените од став 2 на овој член, ако ги организираат и финансираат меѓународни организации, финансиски институции и тела или други странски и домашни правни и физички лица.

Програми на Фондот

Член 55

Фондот:

- донесува годишна и среднорочна програма за работа;
- утврдува финансиски план, периодична и годишна пресметка;
- ја следи реализацијата на програмата и врши контрола врз рационалната употреба на средствата;
- одлучува по други прашања и врши други работи утврдени со статутот на Фондот.

На годишната и среднорочната програма за работа на Фондот согласност дава Владата.

Фондот доставува до Владата извештај за реализацијата на програмата за работа за изминатата година, најдоцна до 31 март во тековната година, како и во друго време по барање на Владата.

Органи на Фондот

Член 56

Органи на Фондот се: Управен одбор, Комитет за одобрување на инвестиции (во натамошниот текст: Комитет) и директор.

Членовите на управниот одбор и на Комитетот ги именува и разрешува Владата.

Управен одбор

Член 57

Управниот одбор има претседател и шест члена.

Претседател на управниот одбор, од редот на членовите на управниот одбор, го именува Владата на предлог на управниот одбор.

Членовите на управниот одбор ги именува и разрешува Владата од: еден член на предлог на Заменик на Претседателот на Влада задолжен за економски прашања на Република Македонија, Министерството за економија, Министерството за финансии, Министерството за земјоделие, шумарство и водостопанство, Министерството за образование и наука, два члена на предлог на Националниот Совет за претприемништво и конкурентност.

Членовите се именуваат за период од четири години и може повторно да се именуваат.

Членовите на управниот одбор не може да бидат лица вработени во Фондот и други лица на кои функцијата и дејноста во согласност со законските одредби не им дозволува членување во управен одбор.

Управниот одбор има надлежност да:

- се грижи за реализација на стратегијата на иновации;
- ги разгледува предлог-проектите добиени по пат на јавен конкурс;
- ги доставува селектираните предлог-проекти до комитетот за одобрување на инвестиции;
- се грижи за редовното работење на Фондот;
- ја донесува програмата за работа, финансискиот план и годишниот извештај на фондот кој понатаму ги поднесува на согласност до Владата;
- му дава согласност на директорот за уредување на организацискиот систем на внатрешна контрола;
- му дава согласност на директорот да избере надворешен ревизор;
- му дава согласност на директорот да ги утврди општите услови на работење;
- донесува внатрешни акти за организација и систематизација на работните места;

- дава претходно мислење за именување и разрешување на директорот на Фондот;

- поднесува предлози и мислења за одредени прашања до Владата и директорот на Фондот;

- одлучува и за други прашања за кои е предвидено со овој закон и останатите законски акти.

Управниот одбор може да врши увид во деловните книги или деловната документација на Фондот.

Членовите на управниот одбор при извршувањето на работата мора да дејствуваат со должно внимание и да ги штитат деловните тајни на Фондот.

Директорот по барање на управниот одбор, поднесува извештај за поединечни работи поврзани со управувањето на наменските средства, односно за други барања поврзани со работењето на Фондот.

Управниот одбор доставува два пати годишно до Владата извештај за реализацијата на програмата за работата на Фондот.

Начинот на работењето, свикувањето на состаноците и другите прашања поврзани со функционирањето на управниот одбор се определуваат со деловникот за работа на управниот одбор, кој го донесува управниот одбор со мнозинство гласови од сите членови.

Разрешување

Член 58

Член на управниот одбор може да биде разрешен предвремено пред истекот на мандатот за кој е именуван:

- на негово барање поднесено во писмена форма;
- ако не ги исполнува обврските утврдени со овој закон и останатите законски прописи;

- ако делува спротивно на неговите обврски и надлежности утврдени со закон;

- заради останати оправдани причини.

Комитет за одобрување на инвестиции

Член 59

Комитетот има пет члена кои ги именува Владата од редот на експерти со меѓународно искуство во оваа дејност.

Членовите се именуваат за период од четири години и може повторно да се именуваат.

На претседателот и членовите на Комитетот им следи надоместок за работата во Комитетот, чија висина ја утврдува Владата врз основа на присуството на седниците на Комитетот.

Комитетот има надлежност да: разгледува и одобрува по предлог-проектите доставените од страна на професионалното друштво за управување со фондови согласно член 50 од овој закон, како и по предлог-проектите доставените од страна на управниот одбор за сите останати инструменти на фондот согласно член 57 од овој закон.

Директор

Член 60

Директорот на Фондот се избира по пат на јавен оглас.

Јавниот оглас за избор на директор кој го објавува управниот одбор.

Директорот на Фондот, по добиеното мислење на управниот одбор, го избира Владата.

Директорот се избира за период од четири години и може повторно да биде именуван.

За директорот може да биде избрано лице со најмалку завршено високо образование и најмалку пет години работно искуство, да познава најмалку еден

странски јазик и на кое не е му изречена санкција забрана на вршење професија, дејност или должност.

Постапка за избор на директор

Член 61

Јавниот оглас за директор го подготвува и објавува управниот одбор најмалку 60 дена пред истекот на мандатот на директорот.

Формална верификација на пристигнатите апликации врши овластено лице од управниот одбор кој изготвува преглед на пристигнати пријави и го поднесува на разгледување до управниот одбор.

Управниот одбор по разгледувањето на потполните и навремено пристигнатите пријави и претходно извршените лични интервјуа со потенцијалните кандидати формира прелиминарно мислење кое го доставува до Владата заедно со пристигнатите пријави.

Владата со одлука избира директор на Фондот.

Одлуката за избор на кандидат и известувањето за неизбрани кандидати ја доставува управниот одбор до сите кандидати во рок од седум дена од денот на добивањето на одлуката за избор на директор на Фондот.

Овластувања, обврски и одговорностите на директорот

Член 62

Директорот:

- го застапува и претставува Фондот,
- организира и раководи со работата и активностите на Фондот и
- издава правни акти за поодделни работи во надлежност на фондот.

При извршување на својата работа, директорот е должен да ги штити деловните тајни на Фондот.

Директорот е надлежен за законитоста на работата на Фондот.

Директорот одговара спрема Фондот за штетата предизвикана заради негово несовесно или незаконско однесување.

Предвременно разрешување

Член 63

Директорот може да биде предвременно разрешен:

- врз основа на негово писмено барање;
- ако не ги исполнува обврските пропишани со овој закон и друг закон или
- ако работи спротивно на обврските утврдени со овој закон и друг закон.

Ако директорот почине, стане деловно неспособен, истиот е разрешен или пак му изминал мандатот и поради тоа не може да го застапува и претставува фондот, функцијата директор ќе ја врши вршител на должноста директор, но најмногу во период од една година, односно до моментот на именување на нов директор. Вршителот на должноста директор го именува Владата.

Транспарентност на работата на Фондот

Член 64

Работата на Фондот е транспарентна.

Фондот навремено и точно ја известува јавноста за вршењето на својата дејност за кој е основан, на начин пропишан со статутот на Фондот.

На барање на јавноста Фондот дава информации за вршење на работи од својата дејност, согласно Законот за слободен пристап на информации од јавен карактер.

Вршење стручни и други работи

Член 65

Стручни и административно-технички работи вршат вработените во Фондот.

Вработените во Фондот имаат права и обврски во согласност со Законот за работните односи и актот за систематизација на работните места во Фондот.

Судир на интереси

Член 66

Во случај на постоење на судир на интереси, се применува Законот за спречување на судир на интереси.

IX. ЕКОНОМСКИ ПОТТИКНУВАЧКИ МЕРКИ

Член 67

За субјектите на иновациската дејност кои применуваат современи технологии, создаваат и ставаат во промет иновациски производи и услуги, реализираат патентни решенија или финансиски го потпомогнуваат развојот на иновациската дејност, можат да се одредат даночни, царински и други олеснувања или ослободувања од обврска на плаќање, под услови и на начин утврден со закон.

За субјектите на иновациската дејност кои во своето работење вложуваат во развојот и зголемувањето на обемот на иновации и пронајдоци, можат да се одредат посебни поттикнувачки мерки во вид на субвенции, депозит и негово рефундирање, под услови и на начин кој е одреден со закон.

X. ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА ИНОВАЦИСКАТА ДЕЈНОСТ

Член 68

Единиците на локалната самоуправа, на крајот на календарската година, доставуваат до Министерството годишен извештај за резултатите и состојбата на иновациската дејност на својата територија, како и потрошувачката на сопствените буџетски средства за таа намена, а што претставува составен дел на вкупниот годишен извештај за состојбата на иновациската дејност во Република Македонија.

Содржината на годишниот извештај од став 1 на овој член ја пропишува министерот.

XI. НАДЗОР

Член 69

Надзор над спроведувањето на одредбите од овој закон врши Министерството за образование и наука.

Надзор над финансиското работење на Фондот, за средствата од Буџетот на Република Македонија, врши Министерството за финансии и Државниот завод за ревизија.

По барање на Министерството за образование и наука ревизија може да врши и друштво за ревизија кое го избира Министерството за образование и наука под услови и на начин утврден со Законот за јавните набавки.

Извештајот од ревизијата друштвото за ревизија го доставува до Фондот и до Министерството за образование и наука.

Непосреден надзор над финансиското работење за средствата од меѓународни организации, финансиски институции и тела и други странски и домашни правни и физички лица се врши на начин договорен помеѓу Фондот и давателот на финансиските средства.

XII ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 70

Претседателот и членовите на управниот одбор, претседателот и членовите на Комитетот за одобрување на инвестиции Владата ќе ги именува во рок од шест месеци дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Фондот ќе започне со работа со денот на именувањето на членовите на Управниот одбор.

Владата, до именувањето на директор на Фондот, именува вршител на должноста директор.

Управниот одбор во рок од 30 дена од денот на неговото конституирање ќе донесе статут на Фондот.

Управниот одбор во рок од 30 дена од денот на неговото конституирање ќе ги донесе актите за организација и систематизација на работните места во Фондот.

Член 71

Прописите предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 72

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за поттикнување и помагање на технолошкиот развој („Службен весник на Република Македонија“ бр. 47/11).

Член 73

Постапките започнати пред денот на влегувањето во сила на овој закон завршуваат според одредбите од Законот за поттикнување и помагање на технолошкиот развој („Службен весник на Република Македонија“ бр. 47/11).

Член 74

Овај закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОГ-ЗАКОНОТ ЗА ИНОВАЦИСКАТА ДЕЈНОСТ

I. Објаснување на содржината на одредбите на Предлог на Законот за иновациската дејност.

Со член 1 од Предлог на Законот за иновациската дејност се уредуваат принципите, целите и организацијата на примената на резултатите од научно-истражувачката дејност, техничките и технолошките знаења, пронајдоците и иновациите, како и основањето, статусот, надлежностите, управувањето и раководењето, финансирањето, надзорот над работата, како и други прашања поврзани со работата на Фондот за иновации и технолошки развој. Членот 2 ги дефинира значењето на поимите употребени во овој закон. Членот 3 ги утврдува активностите на иновациската дејност, а членот 4 пропишува дека за поставување на цели и обезбедување на системски услови за создавање, развој и имплементација на иновации, Владата на Република Македонија донесува Стратегија за иновации за период од седум години. Во согласност со приоритетите дефинирани во стратегијата од член 4 од овој закон, надлежните органи обезбедуваат услови и ја следат и помагаат реализацијата на иновациската дејност и по потреба предлагаат на Владата неопходни мерки за отстранување на согледаните проблеми (член 5). Со членовите 6, 7, 8, 9 и 10 се уредуваат надлежностите на Владата на Република Македонија и Министерството за образование и наука во однос на иновациската дејност.

Со членот 11 се воведува Регистар на иновациска дејност кој ќе го води Министерството за образование и наука. Во Регистарот се запишуваат субјекти на иновациска дејност, како и субјекти за давање на инфраструктурна поддршка на иновациската дејност, како и субјекти кои се корисници на државните поттикнувачки мерки и буџетските средства за развој на иновациската дејност. Формата, содржината и начинот на водење на Регистарот ги пропишува министерот. Податоците од Регистарот се доставуваат до Државниот завод за статистика.

Членот 12 ги пропишува општите критериуми за запишување на правните и физичките субјекти во Регистарот, додека посебните критериуми за запишување на субјектите во Регистарот ги пропишува министерот. Сите субјекти кои се водат во

Регистарот и се корисници на државните поттикнувачки мерки и буџетски средства за развој на иновациската дејност, должни се за својата работа, состојбата на опремата и ресурсите, како и за плановите на нивното користење, да поднесат годишен извештај до Министерството (член 13).

Со членовите 14, 15, 16, 17 и 18 се уредува кои се субјектите за вршење на иновациската дејност: развојно - производен центар; истражувачко - развоен центар; иновациски центар, а со членовите 19, 20, 21, 22, 23, 24 и 25 се уредува кои се субјектите на иновациска дејност основани поради давање на инфраструктурна поддршка и поврзување на научно истражувачките, односно иновациските организации и стопански субјекти: деловно – технолошки инкубатор; деловно – технолошки акцелератор; научно - технолошки парк; субјект за поттикнување на иновациските активности во приоритетните области од науката и технологијата и центар за трансфер на технологии.

Со членот 26 се дава можност Република Македонија, единиците на локалната самоуправа, трговските друштва, научно-истражувачките и образовните установи, други правни и физички лица, во согласност со овој закон, можат да бидат основачи или коосновачи на иновациските организации или претпријатија за инфраструктурна поддршка на иновациската дејност.

Членот 27 регулира дека поради поддршка на технолошкиот развој, поттик на примената на научноистражувачки резултати, поддршка на употребата на современи технологии и изградба на инфраструктурата на субјектите на иновациската дејност, Владата на предлог на министерот донесува програма за поддршка на развојните проекти за наредна буџетска година. Средствата кои се доделуваат врз основа на овој закон за развојни проекти, претставуваат државна помош и на нив се применуваат прописите за државна помош (член 28). Членот 29 пропишува дека средствата за финансирање на развојните програми Министерството ги доделува по пат на јавен конкурс. За софинансирање од страна на Министерството, субјектот кој конкурира на јавниот конкурс треба да достави пријава со развојна програма и проект (член 30). Членот 31 условува дека проектот се софинансира само во случај кога носители се субјекти чија дејност е поврзана со предложениот проект. Министерството

софинансира од вредноста на проектот до: 100% од оправданите трошоци за основни истражувања во делот на развојниот проект, 50% од оправданите трошоци за индустриски истражувања и 25% од оправданите трошоци за експериментален развој.

Членот 32 ја пропишува постапката за евалуација на проектите и истата се спроведува од страна на научни и стручни експерти од кои двајца се доктори на науки од соодветна област и еден доктор на наука од областа на економските науки. Експертите за оцена на предлогот на проект се избираат од базата на податоци за научните истражувачи и соработниците што се води во Министерството, во согласност со Законот за научно-истражувачката дејност. Како експерти за оцена на предлог на проект може да се ангажираат и странски експерти од соодветната област. Средствата за развојни проекти се користат врз основа на договор склучен меѓу Министерството и носителот на избраниот проект (член 33). Членот 34 уредува кој од проектите има предност ако висината на средствата за софинансирање на развојни проекти е помала од вкупно потребните средства за поддршка на позитивно оценетите проекти. Предност при донесување на одлуката имаат проектите кои се во согласност со програмата за иновацииска дејност или проекти со повисока оцена.

Обврски на субјектите кои склучиле договор за доделените средства се пропишани со членот 35, додека со членот 36 се регулира дека начинот на конкурирање на развојните проекти и поблиските критериумите за избор на реализатор на проектите кои се финансираат од буџетските средства ги пропишува министерот. Водењето на евиденцијата за доделените средства за развојните проекти е уредена со членот 37, а контролата на реализацијата на развојните проекти и постигнатите резултати со членот 38.

Членот 39 ги уредува правото на иновацијата и интелектуалната сопственост создадена во високообразовната односно научно-истражувачката установа како резултат на иновацииска или развојна дејност, односно уредува дека правото на иновацијата и интелектуалната сопственост припаѓа на високообразовната односно научно-истражувачката установа во која иновацијата односно интелектуалната сопственост е создадена. Носителот на реализацијата на иновацииската активност која се финансира со средства од буџетот на Република Македонија превзема мерки за

испитување на новоста на иновацијата во однос на состојбата на техниката. Доколку резултатите од мерките од ставот 1 на овој член се позитивни, носителот на реализацијата на иновациската активност ќе поднесе пријава за заштита на право од индустриска сопственост (член 40).

Членот 41 ја уредува постапката и роковите ако иноваторот кој се финансира со средства од буџетот на Република Македонија создаде пронајдок тој е должен, со писмен извештај, веднаш по создавањето на пронајдокот, да ја извести установата во која пронајдокот е создаден и лицето кое е одредено за раководител на проектот.

Република Македонија и единиците на локалната самоуправа можат да обезбедат финансирање на иновациската дејност поради постигнување на целите на иновациската политика (член 42). Единица на локална самоуправа може во својот буџет да обезбеди средства за поттик и финансирање на посебни програми на иновациската дејност и инфраструктура на иновациските организации на своја територија (член 43). При вршење на иновациската дејност, поради реализација на одредени проекти и програми, можат да се користат и средства на меѓународни финансиски организации (44).

Со членот 45, со цел обезбедување на финансиски средства за поттикнување на иновациската дејност, Владата на Република Македонија основа Фонд за иновации и технолошки развој. Фондот има својство на правно лице и седиште во Скопје.

Членот 46 пропишува дека Фондот има статут и други општи акти во согласност со законот и статутот. Статутот го донесува управниот одбор на Фондот по претходна согласност од Владата. Членот 47 ги регулира работите на Фондот, односно дека Фондот врши работи поврзани со финансирање на подготовка, реализација и развој на програми, проекти и други активности од областа на спроведување на иновациската политика. Членот 48 ги опфаќа областите во кои делува Фондот, а членот 49 ги наведува инструменти за поддршка кои Фондот ќе ги имплементира.

За реализација на инструментот еквити и мезанин инвестиции, Фондот ќе основа приватен инвестициски фонд согласно Законот за инвестициски фондови. Приватниот инвестициски фонд ќе биде основан на период од 35 години, со можност овој рок да се продолжи. Приватниот инвестициски фонд ќе биде управуван од

професионално друштво за управување со фондови, регистрирано во Република Македонија согласно Законот за инвестициски фондови. Правата и обврските помеѓу Фондот и друштвото за управување со фондови ќе бидат утврдени со посебен меѓусебен договор (член 50).

Со членот 51 се наведуваат приходите на Фондот и истите се од: средства од буџетот на Република Македонија; донации, прилози, подароци и помош; средства стекнати по основ на реализација на иновации чиј развој го финансирал Фондот, а во согласност со договор на одредени права на интелектуална и друга сопственост; средства стекнати по основ на продажба на удели кои приватниот инвестициски фонд ги поседува во трговски друштва и други претпријатија, а стекнати со вложувања на приватниот инвестициски фонд во развојот на иновациите; приходи остварени по основ на меѓународна билатерална и мултилатерална соработка на програми, проекти и други активности во областа на иновациската дејност; приходи од управување со слободните парични средства на Фондот и други извори, во согласност со закон. Членот 52 уредува дека средствата кои се доделуваат врз основа на овој закон за иновациски проекти, претставуваат државна помош и на нив се применуваат прописите за државна помош.

Членот 53 регулира дека Фондот добива средства од Буџетот на Република Македонија со цел развој на услуги и спроведување на други финансиски стимулации во согласност со стратегијата за иновации и програмските мерки, додека членот 54 утврдува дека во вршењето на своите работи, а особено во планирањето и искористувањето на средствата, Фондот ќе ги применува принципите на објективност и одговорност, меѓународно признати стандарди на добра пракса и транспарентност во работата и донесувањето на одлуки.

Во своето работење Фондот донесува годишна и среднорочна програма за работа; утврдува финансиски план, периодична и годишна пресметка; ја следи реализацијата на програмата и врши контрола врз рационалната употреба на средствата; одлучува по други прашања и врши други работи утврдени со статутот на Фондот. На годишната и среднорочната програма за работа на Фондот согласност дава Владата (член 55).

Со членот 56 се утврдуваат органите на Фондот: Управен одбор, Комитет за одобрување на инвестиции и директор. Членовите на управниот одбор и на Комитетот ги именува и разрешува Владата.

Со членот 57 е уреден составот, мандатот и надлежностите на управниот одбор на Фондот, а со членот 58 условите и постапката за запредвременно разрешување на член на управниот одбор. Со членот 58 е уреден составот, мандатот и надлежностите на управниот одбор на Комитетот за одобрување на инвестиции.

Со членовите 60, 61, 62 и 63 се уредува начинот на избор на директор на Фондот, постапката, овластувањата, обврските и одговорностите на директорот, како и негово предвременно разрешување.

Со членот 64 се регулира дека работата на Фондот е транспарентна и дека Фондот навремено и точно ја известува јавноста за вршењето на својата дејност за кој е основан, на начин пропишан со статутот на Фондот. На барање на јавноста Фондот дава информации за вршење на работи од својата дејност, согласно Законот за слободен пристап на информации од јавен карактер.

Стручни и административно-технички работи вршат вработените во Фондот. Вработените во Фондот имаат права и обврски во согласност со Законот за работните односи и актот за систематизација на работните места во Фондот (член 65).

Во случај на постоење на судир на интереси, се применува Законот за спречување на судир на интереси (член 66).

Членот 67 дава можност за субјектите на иновациската дејност кои применуваат современи технологии, создаваат и ставаат во промет иновациски производи и услуги, реализираат патентни решенија или финансиски го потпомогнуваат развојот на иновациската дејност, можат да се одредат даночни, царински и други олеснувања или ослободувања од обврска на плаќање, под услови и на начин утврден со закон. За субјектите на иновациската дејност кои во своето работење вложуваат во развојот и зголемувањето на обемот на иновации и пронајдоци, можат да се одредат посебни поттикнувачки мерки во вид на субвенции, депозит и негово рефундирање, под услови и на начин кој е одреден со закон.

Единиците на локалната самоуправа, на крајот на календарската година, доставуваат до Министерството годишен извештај за резултатите и состојбата на иновациската дејност на својата територија, како и потрошувачката на сопствените буџетски средства за таа намена, а што претставува составен дел на вкупниот годишен извештај за состојбата на иновациската дејност во Република Македонија (член 68).

Членот 69 го пропишува вршењето на надзорот над спроведувањето на одредбите од овој закон, надзорот над финансиското работење на Фондот, за средствата од Буџетот на Република Македонија, како и надзорот над финансиското работење за средствата од меѓународни организации, финансиски институции и тела и други странски и домашни правни и физички лица.

Членот 70 е преодна одредба која уредува дека претседателот и членовите на управниот одбор, претседателот и членовите на Комитетот за одобрување на инвестиции Владата ќе ги именува во рок од шест месеци дена од денот на влегувањето во сила на овој закон. Фондот ќе започне со работа со денот на именувањето на членовите на Управниот одбор. Владата, до именувањето на директор на Фондот, именува вршител на должноста директор.

Прописите предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон (член 71).

Со членот 72 се пропишува дека со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за поттикнување и помагање на технолошкиот развој („Службен весник на Република Македонија“ бр. 47/11), а со членот 73 дека постапките започнати пред денот на влегувањето во сила на овој закон завршуваат според одредбите од Законот за поттикнување и помагање на технолошкиот развој („Службен весник на Република Македонија“ бр. 47/11).). Со членот 74 се уредува влегувањето во сила на овој закон.

II. МЕЃУСЕБНА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ОДРЕДБИ

Решенијата содржани во предложените одредби се меѓусебно поврзани и чинат една правна целина.

III. ПОСЛЕДИЦИ ШТО ЌЕ ПРОИЗЛЕЗАТ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РЕШЕНИЈА

Како една од мерките предвидени во Стратегијата за иновации и Акциониот план е донесување на Законот за иновациската дејност. Со овој закон ќе се уредат принципите, целите и организацијата на примената на резултатите од научно-истражувачката дејност, техничките и технолошките знаења, пронајдоците и иновациите, како и основањето, статусот, надлежностите, управувањето и раководењето, финансирањето, надзорот над работата, како и други прашања поврзани со работата на Фондот за иновации и технолошки развој.